

Języki Programowania

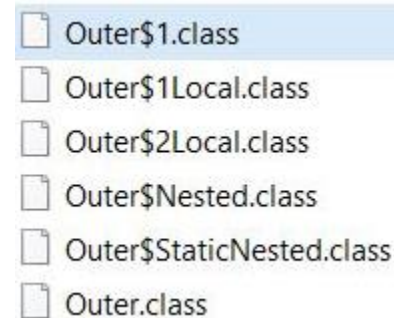
dr inż. Tomasz Kubik

tomasz.kubik.staff.iiar.pwr.edu.pl

Pliki źródłowe `.java` oraz pliki z kodem bajtowym `.class`

- W jednym pliku źródłowym może znajdować się **wiele klas**, ale **tylko jedna** z nich może być **klasą publiczną**.
- Nazwa pliku źródłowego powinna odpowiadać nazwie klasy publicznej. Jeśli w pliku źródłowym brak klasy publicznej, to jego nazwa może być dowolna (jest to możliwe, ale nie jest zalecane).
- Istnieje jednak **wyjątek od powyższych reguł**. Występuje on, gdy uruchamiane jest pojedyncze źródło kodu wg *JEP 330: Launch Single-File Source-Code Programs*: <https://openjdk.org/jeps/330>
- Nie ma specjalnych ograniczeń co do lokalizacji plików źródłowych, zaleca się jednak umieszczać je w strukturze katalogów odpowiadającej pakietom.
- Dla każdej klasy występującej w kodzie źródłowym po kompilacji wygenerowany zostanie kod bajtowy. Nazwa pliku z kodem bajtowym odpowiadać będzie nazwie klasy.
- W szczególnym przypadku, gdy w kodzie źródłowym wystąpiły klasy wewnętrzne, zagnieżdżone lub anonimowe, nazwa pliku z kodem bajtowym będzie kombinacją klasy zewnętrznej, znaku „\$” i ewentualnie kolejnych numerów (w przypadku klasy anonimowej) oraz nazwy klasy wewnętrznej lub zagnieżdżonej.

<https://www.baeldung.com/java-class-file-naming>

<https://www.infoq.com/articles/single-file-execution-java11/>

JAR

- Kody bajtowe klas można spakować do jednego archiwum *.jar
  - Format tego archiwum został ustandaryzowany
    - jest to archiwum zip
    - pliki znajdują się w zadanej strukturze katalogów

<https://docs.oracle.com/javase/9/docs/specs/jar/jar.html>
  - Do tworzenia archiwów *.jar służy narzędzie jar
    - jest to jedno z wielu narzędzi dostępnych w JDK

<https://docs.oracle.com/en/java/javase/11/tools/tools-and-command-reference.html>
- przykład użycia
- ```
jar --create --file classes.jar Foo.class Bar.class
jar --create --file classes.jar --manifest mymanifest -C foo/
jar --create --file my.jar @classes.list
jar --update --file foo.jar --main-class com.foo.Main --module-
version 1.0 -C foo/module-info.class
```
- W archiwum \*.jar w katalogu META-INF powinien znaleźć się plik MANIFEST.MF
  - Manifest uruchamialnego pliku \*.jar powinien zawierać deklarację klasy głównej  
Main-Class: com.foo.Hello
  - Aby odpalić klasę z uruchamialnego \*.jar należy wydać komendę  
java.exe -jar .\hello.jar

# Czytelny kod bajtowy klasy

```
// Compiled from Hello.java (version 11 : 55.0, super bit)
public class Hello {
```

```
    // Method descriptor #6 ()V
    // Stack: 1, Locals: 1
    public Hello();
        0  aload_0 [this]
        1  invokespecial java.lang.Object() [8]
        4  return
    Line numbers:
        [pc: 0, line: 2]
    Local variable table:
        [pc: 0, pc: 5] local: this index: 0 type: Hello
```

```
    // Method descriptor #15 ([Ljava/lang/String;)V
    // Stack: 2, Locals: 1
    public static void main(java.lang.String[] args);
        0  getstatic java.lang.System.out : java.io.PrintStream [16]
        3  ldc <String "Hello"> [22]
        5  invokevirtual java.io.PrintStream.println(java.lang.String) : void [23]
        8  return
    Line numbers:
        [pc: 0, line: 4]
        [pc: 8, line: 5]
    Local variable table:
        [pc: 0, pc: 9] local: args index: 0 type: java.lang.String[]
}
```

```
public class Hello {
    public static void main(String[] args) {
        System.out.println("Hello");
    }
}
```

```
> javac Hello.java
> javap -c Hello
```

Instrukcje kodu bajtowego

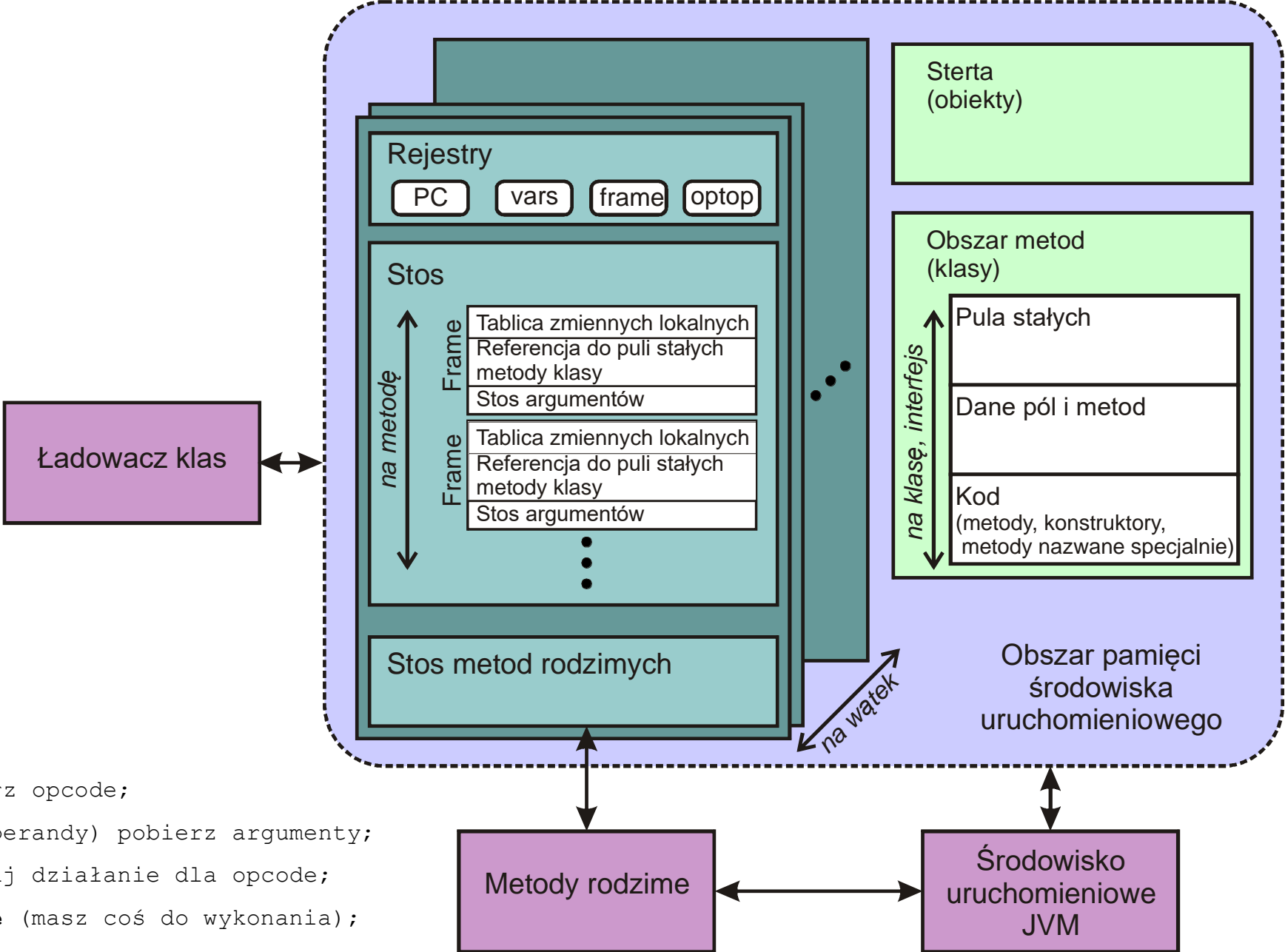
- 212 instrukcje
  - opcode (8bit) + 0 lub więcej argumentów
- 44 instrukcje zarezerwowane
  - przyszłe rozszerzenia lub pośrednia optymalizacja JVM
- mnemoniki
  - **a**... : manipulacja referencjami (Class, Interface, Array)
  - **s**... : operacje dla typu short
  - **i**... : operacje dla typu integer (boolean)
  - **l**... : operacje dla typu long,
  - **b**... : operacje dla typu byte,
  - **c**... : operacje dla typu char,
  - **f**... : operacje dla typu float
  - **d**... : operacje dla typu double

```
// Bytecode stream:  
// 03 3b 84 00 01 1a 05 68 3b a7 ff f9  
// Disassembly:  
iconst_0    // 03  
istore_0    // 3b  
iinc 0, 1   // 84 00 01  
iload_0     // 1a  
iconst_2    // 05  
imul        // 68  
istore_0    // 3b  
goto -7     // a7 ff f9
```

Instrukcje kodu bajtowego

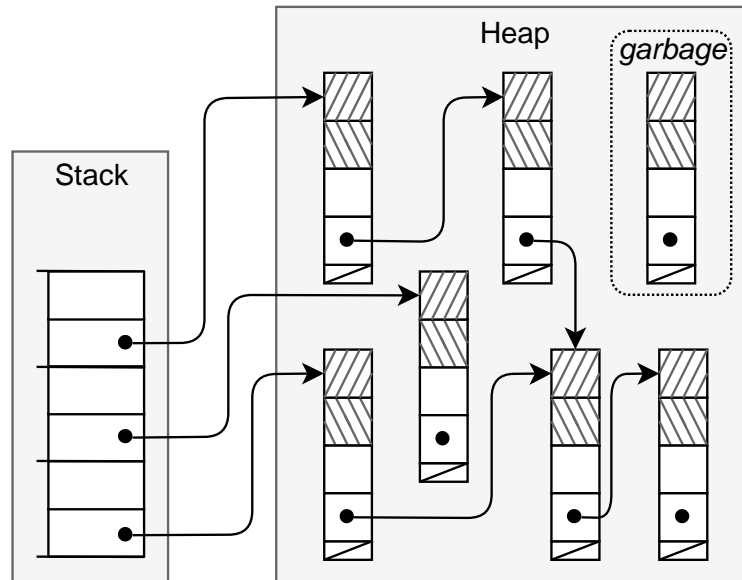
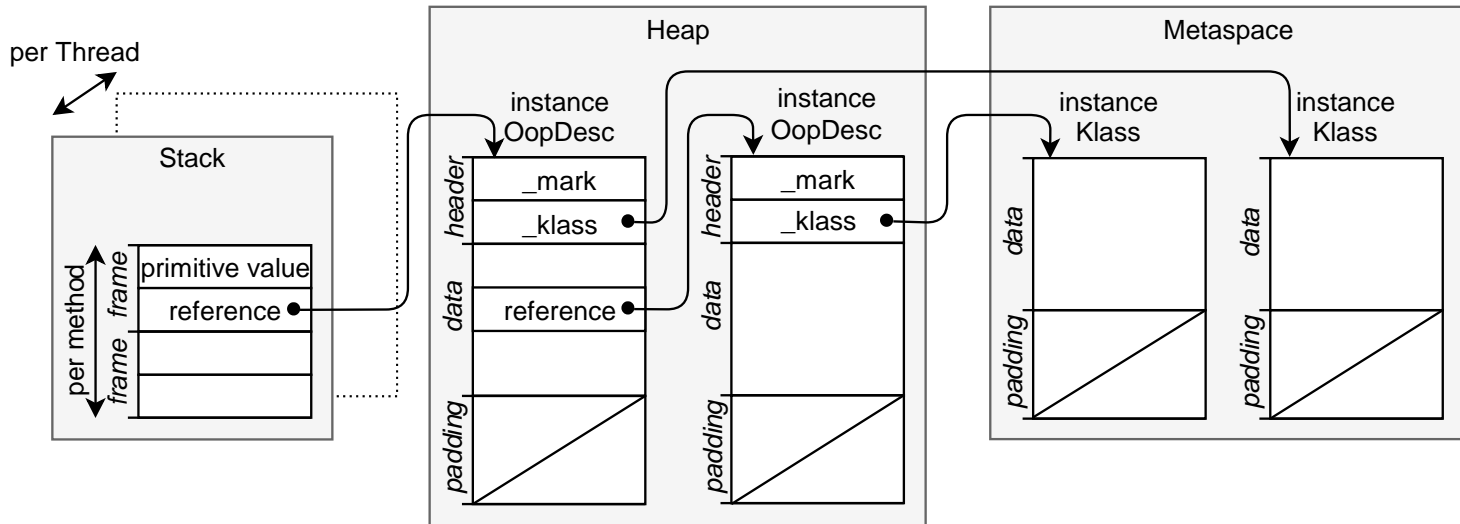
- instrukcje w podziale na manipulowane nimi elementy architektury JVM
  - Stos: `iconst, iload, bipush, istore, pop, dup`
  - PC: `goto, ifeq, ifgt, return, athrow`
  - Sterta: `new, newarray`
  - Pola: `getstatic, putstatic, getfield, putfield`
  - Metody: `invokestatic, invokevirtual`
- instrukcje w podziale na realizowane funkcje
  - Przerzucanie: `pop, swap, dup, ...`
  - Obliczanie: `iadd, isub, imul, idiv, ineg, ...`
  - Konwersja: `d2i, i2b, d2f, i2z, ...`
  - Operacje na pamięci lokalnej: `iload, istore, ...`
  - Operacje na tablicach: `arraylength, newarray, ...`
  - Zarządzanie obiektami: `get/putfield, invokevirtual, new`
  - Operacje typu push: `aconst_null, iconst_m1, ...`
  - Strumień sterowania: `nop, goto, jsr, ret, tableswitch, ...`
  - Wielowątkowość: `monitorenter, monitorexit, ...`

Wirtualna maszyna JAVA


```
do {  
  pobierz opcode;  
  if (operandy) pobierz argumenty;  
  wykonaj działanie dla opcode;  
} while (masz coś do wykonania);
```

Stos, starta, odśmiecanie

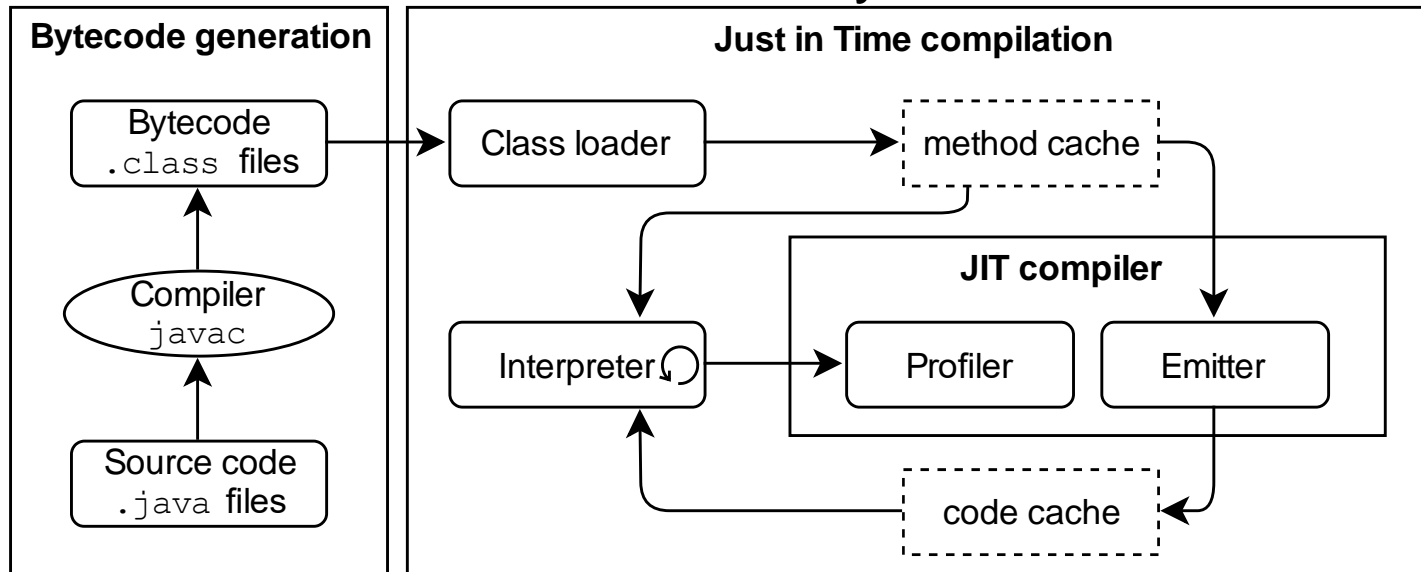

Stos, sterta, odśmiecianie

<https://stuefe.de/posts/metaspacer/what-is-metaspacer/>

Wirtualna maszyna

Fazy kompilacji JIT

Faza 1 — Inlining: polega na wstawianiu ciała mniejszych metod w miejsce ich wywołania (likwiduje się w ten sposób liczbę wywołań metod). Obejmuje: inlining prosty, inlining grafu wywołań, eliminację rekurencji (tail recursion), oraz wykorzystanie virtual call guard

Faza 2 — Optymalizacja lokalna:

pozwała na udoskonalanie niewielkich fragmentów kodu na raz, wykorzystując takie techniki, jak analiza lokalnego przepływu danych, optymalizacja wykorzystania rejestrów i uproszczenia idiomów języka Java

Faza 3 — Optymalizacja strumienia sterowania:

polega na analizie i przearanżowaniu przebiegów ścieżek kodu celem zwiększenia wydajności np. poprzez usprawnienie pętli (redukcja, inwersja, rozwijanie) i inteligentniejszą obsługę wyjątków.

Phase 4 — Optymalizacja globalna:

działa na poziomie całych metod, wymaga więcej czasu na dokonanie optymalizacji, ale za to oferuje wyraźnie zwiększone osiągi. Obejmuje analizę globalnego przepływu danych, eliminację częściowej redundancji, analizę ucieczek, optymalizację odśmiecania oraz zajętości pamięci..

Phase 5 — Generacja kodu natywnego:

grafy sterowania tłumaczone są na instrukcje kodu maszynowego. Kod ten przechowywany jest w schowku (JVM's code cache), gotowy do wykorzystania.

Table 2-1 Example of before and after optimization of a class

Class A before optimization	Class A after optimization
<pre>class A { B b; public void foo() { y = b.get(); ...do stuff... z = b.get(); sum = y + z; } } class B { int value; final int get() { return value; } }</pre>	<pre>class A { B b; public void foo() { y = b.value; ...do stuff... sum = y + y; } } class B { int value; final int get() { return value; } }</pre>

https://docs.oracle.com/cd/E13150_01/jrocket_jvm/jrocket/geninfo/diagnos/underst_jit.html

Podgląd działania JIT

- Wystarczy uruchomić program z odpowiednią opcją dla wirtualnej maszyny:

```
E:\Development\Java\jdk-17\bin\javaw.exe -XX:+PrintCompilation -Dfile.encoding=Cp1250 -p"E:\Dydaktyka\JęzykiProgramowania\2022\projektyEclipse\TestingJIT\bin" -XX:+ShowCodeDetailsInExceptionMessages -m testingJIT/ex01.Main
```

```
1 package ex01;
2
3 public class Main {
4
5     public static void m() {
6         int a = 10;
7         a++;
8     }
9     public static void main(String[] args) {
10
11         for (long i = 0; i<Long.MAX_VALUE; i++)
12             m();
13
14     }
15
16 }
17
```

PC	PC	PC	PC	PC	PC
<terminated>	211	163	3	java.util.HashMap:<init> (11 bytes)	
	211	165	1	java.lang.module.ModuleDescriptor\$Provides::service (5 bytes)	
	214	166	3	java.lang.StringUTF16::putChar (54 bytes)	
	216	167	4	java.util.HashMap::putVal (300 bytes)	
	219	168	3	ex01.Main::m (7 bytes)	
	225	170	3	ex01.Main::main @ 5 (21 bytes)	
	225	171	3	ex01.Main::main (21 bytes)	
	232	120	3	java.util.HashMap::putVal (300 bytes)	made not entrant
	232	172	4	ex01.Main::main @ 5 (21 bytes)	
	234	170	3	ex01.Main::main @ 5 (21 bytes)	made not entrant
	234	169	4	ex01.Main::m (7 bytes)	
	235	168	3	ex01.Main::m (7 bytes)	made not entrant
	26820	172	4	ex01.Main::main @ 5 (21 bytes)	made not entrant

```
1 package ex01;
2
3 public class Main {
4
5     public static void m() {
6         int a = 10;
7         a++;
8     }
9     public static void main(String[] args) {
10
11         for (long i = 0; i<10; i++)
12             m();
13
14     }
15
16 }
17
```

PC	PC	PC	PC	PC	PC
<terminated>	104	147	1	java.lang.module.ModuleDescriptor::packages (5 bytes)	
	105	149	3	java.lang.StringBuilder::append (8 bytes)	
	105	150	3	java.lang.AbstractStringBuilder::append (45 bytes)	
	105	151	3	java.util.HashSet::add (20 bytes)	
	105	148	1	java.lang.module.ResolvedModule::reference (5 bytes)	
	106	152	3	jdk.internal.module.ModuleReferenceImpl::hashCode (56 bytes)	
	106	153	3	java.util.AbstractMap:<init> (5 bytes)	
	106	154	3	java.util.AbstractSet:<init> (5 bytes)	
	106	155	3	java.lang.module.ResolvedModule::hashCode (16 bytes)	
	107	156	3	java.util.ImmutableCollections\$Set12\$1::next (95 bytes)	
	107	157	3	java.util.HashMap:<init> (11 bytes)	
	107	158	1	java.lang.module.ModuleDescriptor\$Provides::service (5 bytes)	
	121	159	3	java.lang.String::checkBoundsBeginEnd (63 bytes)	

<https://julio-falbo.medium.com/understand-jvm-and-jit-compiler-part-2-cc6f26fff721>

<https://stackoverflow.com/questions/9105505/differences-between-just-in-time-compilation-and-on-stack-replacement>

Języki kompilowane do kodu bajtowego JVM

- [PHP](#) , z Quercus
- [Clojure](#), dialekt [Lisp](#)
- [Groovy](#), język skryptowy
- [JRuby](#), implementacja [Ruby](#)
- [Jython](#), implementacja [Python](#)
- [Rhino](#), implementacja [JavaScript](#)
- [Scala](#), język programowania obiektowego i funkcjonalnego
- istnieją kompilatory [Ada](#) oraz [COBOL](#).

Konwencja nazewnicza i deklaracje klas, metod, pól i zmiennych

- Deklaracja klas
  - ciało klasy ujęte jest w nawiasy klamrowe,
  - klasa może dziedziczyć z jednej klasy bazowej oraz implementować wiele interfejsów,
  - w ciele klasy pojawiają się: bloki inicjalizacji (statycznej i instancyjnej), deklaracje metod (w tym konstruktorów) i pól,
  - metody:
    - mogą pobierać atrybuty, zwracać wartości, korzystać ze zmiennych,
    - można przeciążać (deklarować o tych samych nazwach, ale innej liście atrybutów),
    - są nierozróżnialne przez kompilator, jeśli posiadają takie same listy atrybutów, nawet jeśli zwracają wartości różnego typu (takie metody są jednak rozróżnialne w kodzie bajtowym).
- Deklaracja zmiennych
  - *typ nazwamiennnej*; lub *typ nazwazmiennnej1, nazwazmiennnej2*; (mogą być z inicjalizatorami *typ nazwazmiennnej=wartość*; lub *typ nazwazmiennnej=metoda()*):
`int i; int j=10, k;`
  - typy całkowite: `byte | short | int | long`
  - typy zmiennoprzecinkowe: `float | double`
  - typy inne: `char | boolean`
  - łańcuchy znaków: `String, StringBuffer` (z metodą `append()`)
  - tablice:
`int [] taba = {1,2,3,4}; // tablica czterech elementów typu int`
`int[] tabb = new int[10]; // choć można i tak: int tab[] = new int[10]`
`MyClass[] tabc = new MyClass[5]; // tablica 5 referencji`
`for(int i=0; i<5; i++) tabc[i] = new MyClass(); // utworzenie referencji`
- Zasady:
  - nazwy pól i zmiennych z małej litery,
    - `np.int toJestZmienna`
  - nazwy klas – z dużej litery, notacja wielbłądzia,
    - `np.class ToJestKlasa`
    - stosowane są ciągi znaków Unicode o dowolnej długości, zaczynające się literą, nie pokrywające się ze słowami kluczowymi,
    - nazwy zmiennych nie mogą powtarzać się w zasięgu obszaru ich obowiązywania

modyfikatory

- `static`

- metody i pola klasy: stanowią część klasy, a nie instancji

```
public class A{  
    public static int i;  
    public static void m();}
```

- `final`

- zmienne i pola klasy: mogą być zmodyfikowane tylko raz

```
final int aBlankFinal; // deklaracja  
aBlankFinal = 0; // modyfikacja
```

- metody: nie można nadpisywać w klasach potomnych

```
final void metoda{}
```

- klasy: nie mogą mieć klas potomnych

```
public final class A { }
```

- `abstract`

- klasa: nie można utworzyć instancji takiej klasy (choć klasa może być bez metod abstrakcyjnych)

- metoda: nie posiada implementacji

```
abstract class A {  
    abstract void metoda(); }
```

- `native`

- metoda: wygląda jak metoda abstrakcyjna, ale jej implementacja jest wykonana w kodzie natywnym

```
native void metoda();
```

- `synchronized`

- przy metodzie: czyni z metody monitor (stosowany w programowaniu aplikacji wielowątkowych)

```
synchronized void metoda() {...}
```

- na obiekcie: definiuje sekcję krytyczną (stosowane w programowaniu aplikacji wielowątkowych)

```
synchronized(mutex) {...}
```

- `var`

- skraca zapis typu (nie mylić z deklaracją dynamicznie typowanych zmiennych)

```
var fileName = "input.txt";
```

- `strictfp`

- do deklaracji dokładności obliczeń zgodnie z IEEE's 754 standard:

- można używać do klas, interfejsów i nieabstrakcyjnych metod
- nie można używać do zmiennych, konstruktorów i abstrakcyjnych klas

```
strictfp public class A { }
```

Deklaracja klas

```
package pakiecik; // Deklaracja pakietu (obowiązkowa dla projektów modułowych Java).

// Sekcja importów, w której pojawić się mogą:
import java.util.List; // deklaracja importu indywidualnej klasy (zalecane)
import java.io.*; // deklaracja importu całych pakietów klas (niezalecane, bo importuje się za
dużo)
import static paket.B.m; // deklaracja importu statycznej metody jakiejś klasy (mocno niezalecane)
// (w podobny sposób można też importować statyczne pola).

// Sekcja z deklaracjami/implementacjami klas:
// w jednym pliku ze źródłem kodu może pojawić się
// tylko jedna klasa publiczna oraz dowolna liczba klas niepublicznych.
// Nazwa pliku ze źródłem kodu (pomijając rozszerzenie .java)
// musi być taka, jak nazwa klasy publicznej (jeśli zdefiniowano taką klasę).

public class A { // Tu zadeklarowano klasę publiczną (stąd modyfikator public).
// Jeśli nie zdefiniowano jawnie żadnego dziedziczenia słowem extends,
// to klasa dziedziczyć będzie bezpośrednio z klasy Object.

{ // Tu zaczyna się opcjonalna, instancyjna sekcja inicjalizacji
// mogąca zawierać kod, który wygląda jak ciało metody.
// Kod ten jest uruchamiany podczas tworzenia obiektu przed konstruktorem.

    int i = 1;
    System.out.println("Instancyjna sekcja inicjalizacji" + k);
// W sekcji tej można odwoływać się do pól lub metod statycznych,
// nawet jeśli będą one zadeklarowane później.
// Odwołania do pól lub metod instancyjnych będą możliwe,
// jeśli te pola i metody będą zadeklarowane wcześniej.

}

static { // Tu zaczyna się opcjonalna, statyczna sekcja inicjalizacji,
// mogąca zawierać kod, który wygląda jak ciało metody.
// Kod ten jest uruchamiana podczas ładowania klasy.
System.out.println("Statyczna sekcja inicjalizacji");
// W sekcji tej można odwoływać się do pól lub metod statycznych,
// pod warunkiem, że będą one zadeklarowane wcześniej.
// W sekcji tej nie można odwoływać się do pól lub metod instancyjnych.

// Deklaracje pól klasy mogą pojawiać się w dowolnym miejscu,
// jednak jeśli pola inicjalizowane są wartościami pobieranymi
// z innych pól, wtedy kolejność deklaracji pól musi być adekwatna.
// Ponadto o kolejności może decydować użycie tych pól w sekcjach inicjalizacji.

public List<A> l = null;
private int i = 0;
int j = i + 1; // Inicjalizacja pola instancji odbywa się przed uruchomieniem jej konstruktora.
static int k = 0; // Inicjalizacja pola statycznego odbywa się podczas ładowania klasy
// Wszystkie instancje klasy będą współdzielić pola statyczne.

// Metody można deklarować w dowolnej kolejności,
// podobnie w dowolnej kolejności można deklarować konstruktory.

public static void main(String[] args) {
// W metodzie statycznej można odwoływać się bezpośrednio do pól statycznych,
// jednak bezpośrednio odwołania do pól instancyjnych są niemożliwe.
// Aby skorzystać z pola instancyjnego najpierw trzeba utworzyć obiekt.

    A a = new A(10); // Utworzenie obiektu zawsze poprzez new.
    a.j = 10; // Dostęp do pola instancyjnego istniejącego obiektu.
    a.k = 20; // Dostęp do pola statycznego poprzez istniejący obiekt

    a.n(); // Metodę prywatną można używać tylko w obrębie klasy.

private void n() {
    m(); // Tu wywołano zaimportowaną metodę statyczną (budzi niejasności).

}

A(int i){ // Tutaj mamy konstruktor z jednym argumentem (dlatego bezargumentowy się nie
pojawia).
// W pierwszej linijce konstruktora, choć tego jawnie nie zadeklarowano,
// zawsze odpala się bezargumentowy konstruktor klasy nadrzędnej.
// Zachowanie to można zmienić, jawnie wywołując w pierwszej linijce
// wybrany (tylko jeden) konstruktor, przy czym może to być:
// - konstruktor klasy nadrzędnej, np. super(),
// - inny konstruktor klasy bieżącej, np. this().
// Wywołanie konstruktora nie może być wywołaniem rekurencyjnym.
// Jeśli wywoływany jest konstruktor z argumentami, należy te argumenty
// umieścić w nawiasach, np. super(10), this(10).
// Przy tej this można wnieź odwołać się do instancji.

    this.i = i;
}

}

A.k = 10; // Dostęp do pola statycznego poprzez użycie klasy (zalecane).
```


Metoda main()

- klasycznie

```
public class Main {  
    public static void main(String[] args) {  
        System.out.println("Hello world!");  
    }  
}
```

JEP 445: Unnamed Classes and Instance Main Methods (Preview)

- JDK 21 (preview)

```
void main() {  
    System.out.println("Hello world!");  
}
```

- JDK 23 (preview)

```
void main() {  
    println("Hello world!");  
}
```

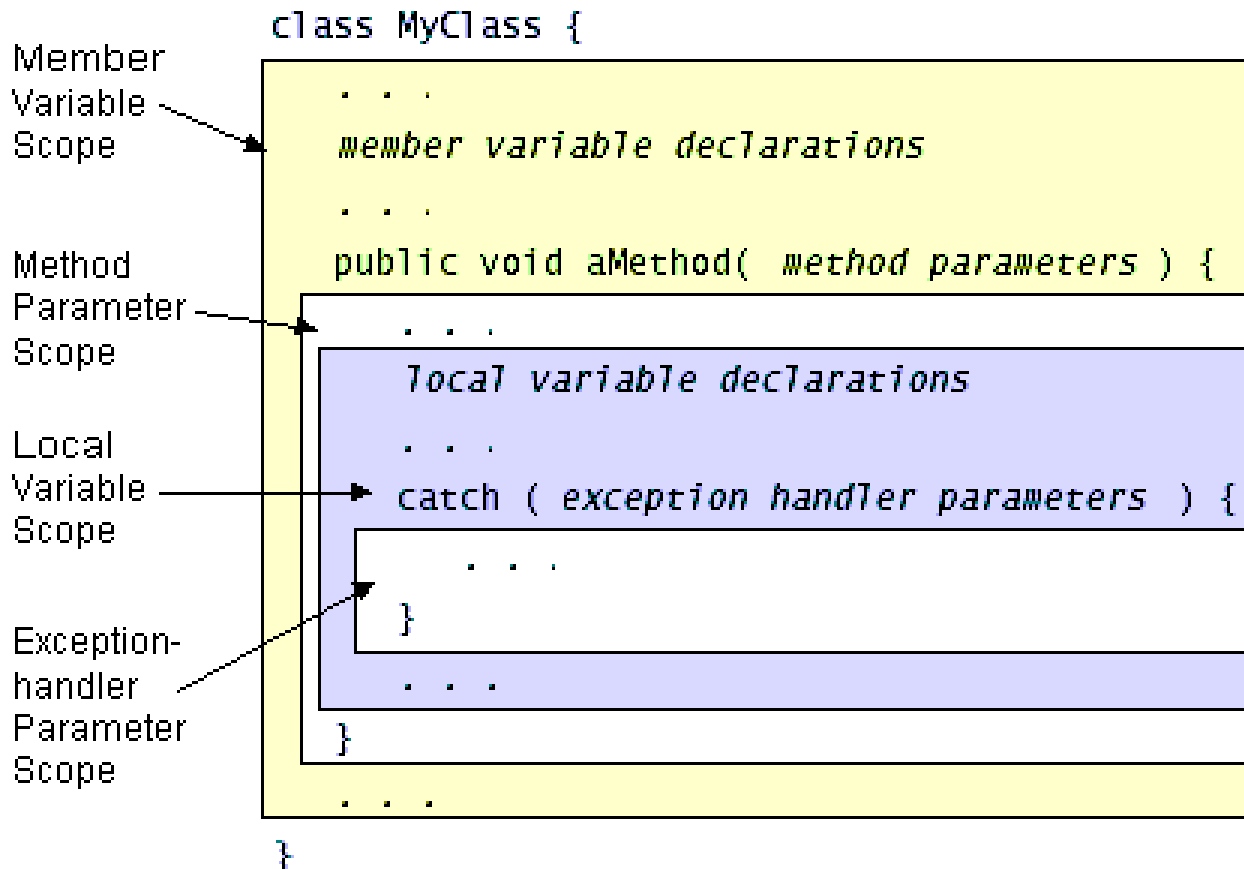
Sposób uruchomienia:

```
javac --release 21 --enable-preview Main.java  
java --enable-preview Main
```

```
java --source 21 --enable-preview Main.java
```

```
final static synchronized strictfp void main(final String[] args) {}
```

Zasięg zmiennych i modyfikatory dostępu

- Dostęp:
  - **public**,
  - **private**,
  - **protected**
  - **package**

- Zasięg:
  - parametr klasy,
  - zmienna lokalna,
  - parametr metody,
  - obsługa wyjątku,
  - blok {}

Typ wyliczeniowy

- Typ wyliczeniowy deklaruje się podobnie jak klasę, tyle że z wykorzystaniem słowa `enum` zamiast `class`

```
package other;
```

```
public enum Size {  
    S, M, L, X, XL, XXL  
}
```

- Można w tym typie tworzyć metody, pola oraz implementować interfejsy
- Konstruktor typu wyliczeniowego zawsze jest **prywatny** (w deklaracji można pominąć modyfikator dostępu, ale użycie innego modyfikatora to błąd)
- Typy wyliczeniowe nie mogą dziedziczyć po sobie
- Elementy typu wyliczeniowego są uporządkowane
- Elementy typu wyliczeniowego można wykorzystywać w instrukcji `switch`
- Każda zmienna typu wyliczeniowego
  - posiada metody klasy `Object`.
  - implementuje interfejsy `Comparable` oraz `Serializable`,
- Do typów wyliczeniowych można stosować metody statyczne klas pomocniczych (`EnumSet`, `EnumMap` z `java.util`), jak na przykład `EnumSet.range()`, która zwraca tablicę zawierającą wszystkie wartości typu `enum` w porządku ich zadeklarowania.

```
for (Size d : EnumSet.range(Size.S, Size.XXL))  
    System.out.println(d);
```

- Typ wyliczeniowy dostarcza metody statyczne `values()` oraz `valueOf()`

Typ wyliczeniowy

- Typ wyliczeniowy kompilowany jest do klasy z finalnymi polami statycznymi. Można się o tym przekonać kompilując klasę, a potem ją dekompilując:

```
> javac -d bin src\other\Size.java
> javap -cp bin other.Size
Compiled from "Size.java"
public final class other.Size extends
java.lang.Enum<other.Size> {
    public static final other.Size S;
    public static final other.Size M;
    public static final other.Size L;
    public static final other.Size X;
    public static final other.Size XL;
    public static final other.Size XXL;
    public static other.Size[] values();
    public static other.Size valueOf(java.lang.String);
    static {};
}
```

Typ wyliczeniowy

- Jeśli typ wyliczeniowy ma metody i pola, to lista elementów typu wyliczeniowego musi kończyć się średnikiem

```
public enum Planet {
    MERCURY (3.303e+23, 2.4397e6),
    VENUS (4.869e+24, 6.0518e6),
    EARTH (5.976e+24, 6.37814e6),
    MARS (6.421e+23, 3.3972e6),
    JUPITER (1.9e+27, 7.1492e7),
    SATURN (5.688e+26, 6.0268e7),
    URANUS (8.686e+25, 2.5559e7),
    NEPTUNE (1.024e+26, 2.4746e7),
    PLUTO (1.27e+22, 1.137e6);
    private final double mass; //in kilograms
    private final double radius; //in meters
    Planet(double mass, double radius) {
        this.mass = mass;
        this.radius = radius;
    }
    public double mass() { return mass; }
    public double radius() { return radius; }
    public static final double G = 6.67300E-11; //universal gravitational constant
    (m3 kg-1 s-2)
    public double surfaceGravity() {
        return G * mass / (radius * radius);
    }
    public double surfaceWeight (double otherMass) {
        return otherMass * surfaceGravity();
    }
}
```

Instrukcja switch

- lista wartości w warunku (*multiple values per case*)(od JDK 13)

```
Size d = Size.X;
switch (d) {
    case S,M,L: System.out.println(d + " - less than X"); break;
    case X:
    case XL:
    case XXL: System.out.println(d + " - greather or equal X");
break;
    default: System.out.println("Will never happen");
}
```

- wartość wyliczana w warunku (*switch expression*)(w JDK 12)

```
int i = 1;
char out = switch(i){
    case 0 -> '0';
    case 1 -> '1';
}
```

the no-fall-through semantics

- wartość zwracana z warunku (*switch yield*)(od JDK 13)

```
String token = "123";

int tokenType = switch(token) {
    case "123" : yield 0;
    case "abc" : yield 1;
    default : yield -1;
};
```

Instrukcja switch

- dopasowanie wzorców (*pattern matching for switch*)(JDK 17(preview), JDK 21)
- <https://www.infoq.com/articles/pattern-matching-for-switch/>

```
import java.util.Stack;  
import java.util.Collection;
```

```
public class SampleClass {  
    static void get(Collection c) {  
        switch (c) {  
            case Stack s when s.empty(): s.push("first"); break;  
            case Stack s : s.push("second"); break;  
            default : break;  
        }  
    }  
}
```

the fall-through semantics

Rekordy i zapieczętowane klasy

- Rekordy

- skrócony zapis klas z polami finalnymi

<https://docs.oracle.com/en/java/javase/16/language/records.html>

- Zapieczętowane klasy

- klasy, w których deklaracji użyto wyrażeń pozwalających ograniczyć sposób ich wykorzystania (dziedziczenia)

<https://docs.oracle.com/en/java/javase/16/language/sealed-classes-and-interfaces.html>

<https://javastart.pl/baza-wiedzy/slownik/sealed-classes>

Java records

```
package other;

public final class A {
    private final int x;
    private final int y;

    public A(int x, int y) {
        this.x = x;
        this.y = y;
    }

    public int x() {
        return this.x;
    }

    public int y() {
        return this.y;
    }

    @Override
    public String toString() {
        return "A[x=" + x + ", y=" + y + "]";
    }

    @Override
    public int hashCode() {
        return super.hashCode();
    }

    @Override
    public boolean equals(Object obj) {
        if (obj instanceof A) {
            return x == ((A) obj).x() && y == ((A) obj).y();
        }
        return false;
    }
}
```

prawie równoważne, z dokładnością do:
hashCode(), equals()

```
package other;

record B(int x, int y) {

    > javap B.class
    Compiled from "B.java"
    final class other.B extends java.lang.Record {
        other.B(int, int);
        public int x();
        public int y();
        public final java.lang.String toString();
        public final int hashCode();
        public final boolean equals(java.lang.Object);
    }
```

<https://docs.oracle.com/en/java/javase/16/language/records.html>

[https://docs.oracle.com/en/java/javase/17/docs/api/java.base/java/lang/Record.html#hashCode\(\)](https://docs.oracle.com/en/java/javase/17/docs/api/java.base/java/lang/Record.html#hashCode())